

Üçüncü Söz

MUKADDİME

Bu Sekizinci Hüccet-i İmaniye; Vücub-u Vücuda ve Vahdaniyete delalet ettiği gibi, hem delaile-i kat'iyye ile Rububiyetin ihatasına ve Kudretinin azametine delalet eder. Hem Hâkimiyetinin ihatasına ve Rahmetinin şümülüne dahi delalet ve isbat eder. Hem Kâinatın bütün eczasına Hikmetinin ihatasını ve İlminin şümülünü isbat eder.

E l h a s ı l : Bu Sekizinci Hüccet-i İmaniye'nin herbir Mukaddimesinin sekiz neticesi var. Sekiz Mukaddimelerin her birinde, sekiz neticeyi delilleriyle isbat eder ki; bu cihette bu Sekizinci Hüccet-i İmaniyede yüksek meziyetler vardır.

Said Nursî

Münacat

[Bu Risale-i Münacat, hem Vücub-u Vücut, hem Vahdet, hem Ehadiyet, hem Haşmet-i Rububiyet, hem Azamet-i Kudret, hem Vüs'at-i Rahmet, hem Umumiyet-i Hâkimiyet, hem İhata-i İlim, hem Şümül-ü Hikmet gibi en mühim Esasat-ı İmaniyeyi hârika bir İcaz içinde fevkalâde bir kat'iyet ve hâlisiyet ve yakîniyet ile isbat eder. Haşre işaratı ve bilhassa âhirdeki şiddetli işaratı çok kuvvetlidir.]

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَالْفُلْكِ الَّتِي تَجْرَى
فِي الْبَحْرِ بِمَا يَنْفَعُ النَّاسَ وَمَا أَنْزَلَ اللَّهُ مِنَ السَّمَاءِ مِنْ مَّاءٍ فَأَحْيَا بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ
مَوْتِهَا وَبَثَّ فِيهَا مِنْ كُلِّ دَابَّةٍ وَتَصْرِيفِ الرِّيَّاحِ وَالسَّحَابِ الْمُسَخَّرِ بَيْنَ
السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ

[Üçüncü Şua olan bu Münacat Risalesi, mezkûr Âyetin
bir nevi Tefsiridir.]

Ya İlahî ve ya Rabbî! Ben İmanın gözüyle ve Kur'anın Talimiyle ve Nuruyla ve Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm'ın Dersiyle ve İsm-i Hakîm'in göstermesiyle görüyorum ki: Semavatta hiçbir deveran ve hareket yoktur ki; böyle İntizamıyla Senin mevcudiyetine işaret ve delalet etmesin. Ve hiçbir ecam-ı semaviye yoktur ki; sükûtuyla gürültüsüz vazife görerek direksiz durmalarıyla, Senin Rububiyetine ve Vahdetine şهادeti ve işareti olmasın. Ve hiçbir yıldız yoktur ki; mevzun Hilkatıyla, muntazam vaziyetiyle ve nuranî tebessümüyle ve bütün yıldızlara mümaselet ve müşabehet sikkesiyle Senin Haşmet-i Uluhiyetine ve Vahdaniyetine işaret ve şهادette

bulunmasın. Ve oniki seyyareden hiçbir seyyare yıldız yoktur ki; hikmetli hareketiyle ve itaatli musahhariyetiyle ve intizamlı vazifesiyle ve ehemmiyetli peykleriyle Senin Vücub-u Vücuduna şehadet ve Saltanat-ı Uluhiyetine işaret etmesin!..

Evet gökler; sekeneleriyle, herbiri tek başıyla şehadet ettikleri gibi, heyet-i mecmuasıyla derece-i bedahette, **-ey zemin ve gökleri yaratan Yaratıcı!**- Senin Vücub-u Vücuduna öyle zahir şehadet **-ve ey zerratı, muntazam mürekkebatıyla Tedbirini gören ve İdare eden ve bu seyyare yıldızları manzum peykleriyle döndüren, Emrine itaat ettiren!**- Senin Vahdetine ve Birliğine öyle kuvvetli şehadet ederler ki, göğün yüzünde bulunan yıldızlar sayısınca nurani bürhanlar ve parlak deliller o şehadeti tasdik ederler. Hem bu safi, temiz, güzel gökler; fevkalâde büyük ve fevkalâde sür'atli ecramıyla muntazam bir ordu ve elektrik lâmbalarıyla süslenmiş bir saltanat donanması vaziyetini göstermek cihetiyle, Senin Rububiyetinin Haşmetine ve herşeyi İcad eden Kudretinin Azametini zahir delalet ve hadsiz Semavatı ihata eden Hâkimiyetinin ve herbir Zîhayatı kucağına alan Rahmetinin hadsiz genişliklerine kuvvetli işaret ve bütün mahlukat-ı semaviyenin bütün işlerine ve keyfiyetlerine taalluk eden ve avucuna alan, tanzim eden İlminin herşeye ihtasına ve Hikmetinin her işe şümülüne şübhesiz şehadet ederler. Ve o şehadet ve delalet o kadar zahirdir ki; güya yıldızlar, şahid olan göklerin şehadet kelimeleri ve tecessüm etmiş nurani delilleridirler. Hem Semavat meydanında, denizinde, fezasındaki yıldızlar ise; muti' neferler, muntazam sefineler, hârika tayyareler, acaib lâmbalar gibi vaziyetiyle, Senin Saltanat-ı Uluhiyetinin şaşaasını gösteriyorlar. Ve o ordunun efradından bir yıldız olan güneşimizin seyyarelerinde ve zeminimizdeki vazifelerinin delalet ve ihtarıyla, güneşin sair arkadaşları olan yıldızların bir kısmı Âhiret Âlemlerine bakarlar ve vazifesiz değiller; belki bâki olan Âlemlerin güneşleridirler.

Ey Vâcib-ül Vücud! Ey Vâhid-i Ehad! Bu hârika yıldızlar, bu acib güneşler, aylar; Senin Mülkünde, Senin Semavatında, Senin Emrin ile ve Kuvvetin ve Kudretin ile ve Senin İdare ve Tedbirin ile Teshir ve Tanzim ve Tavzif edilmişlerdir. Bütün o ecram-ı ulviye, kendilerini yaratan ve döndüren ve idare eden birtek Hâlık'a Tesbih ederler, Tekbir ederler, lisan-ı

hal ile **سُبْحَانَ اللَّهِ , اللَّهُ أَكْبَرُ** derler. Ben dahi onların bütün Tesbihatıyla Seni Takdis ederim.

Ey Şiddet-i Zuhurundan gizlenmiş ve ey Azamet-i Kibriyasından ihtifa etmiş olan Kadîr-i Zülcelal! Ey Kadir-i Mutlak! Kur'an-ı Hakîminin Dersiyle ve Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm'ın Talimiyle anladım: Nasılkı gökler, yıldızlar, Senin Mevcudiyetine ve Vahdetine şahadet ederler; öyle de, cevvi sema bulutlarıyla ve şimşekleri ve ra'dları ve rüzgârlarıyla ve yağmurlarıyla, Senin Vücub-u Vücutuna ve Vahdetine şahadet ederler.

Evet camid, şuursuz bulut, Âb-ı Hayat olan yağmuru, muhtaç olan Zîhayatların imdadına göndermesi, ancak Senin Rahmetin ve Hikmetin iledir. Karışık tesadüf karışamaz. Hem elektriğin en büyüğü bulunan ve fevaid-i tenviriyesine işaret ederek ondan istifadeye teşvik eden şimşek ise, Senin fezadaki Kudretini güzelce tenvir eder. Hem yağmurun gelmesini müjdeleyen ve koca fezayı konuşturan ve Tesbihatının gürültüsüyle gökleri çınlatan ra'dat dahi, lisan-ı kal ile konuşarak Seni Takdis edib, Rububiyetine şahadet eder. Hem Zîhayatların yaşamasına en lüzumlu Rızkı ve istifadece en kolayı ve nefesleri vermek, nüfusları rahatlandırmak gibi çok vazifeler ile tavzif edilen rüzgârlar dahi; cevvi âdeti bir Hikmete binaen "Levh-i Mahv ve İsbat" ve "yazar, ifade eder, sonra bozar tahtası" suretine çevirmekle, Senin Faaliyet-i Kudretine işaret ve Senin Vücutuna şahadet ettiği gibi, Senin Merhametinle bulutlardan sağıp Zîhayatlara gönderilen Rahmet dahi; mevzun, muntazam katreleri kelimeleriyle, Senin Vüs'at-i Rahmetine ve geniş Şefkatine şahadet eder.

Ey Mutasarrıf-ı Fa'al ve ey Feyyaz-ı Müteâl! Senin Vücub-u Vücutuna şahadet eden bulut, berk, ra'd, rüzgâr, yağmur; birer birer şahadet ettikleri gibi, heyet-i mecmuasıyla keyfiyetçe birbirinden uzak, mahiyetçe birbirine muhalif olmakla beraber, birlik, beraberlik, birbiri içine girmek ve birbirinin vazifesine yardım etmek haysiyetiyle, Senin Vahdetine ve Birliğine gayet kuvvetli işaret ederler. Hem koca fezayı bir mahşer-i acaib yapan ve bazı günlerde birkaç defa doldurup boşaltan Rububiyetinin Haşmetine ve o geniş cevvi, yazar değiştirir bir levha gibi ve sıkır ve onunla zemin bahçesini sulattırır bir sünger gibi tasarruf eden Kudretinin Azametine ve herbir şeye şümulüne şahadet ettikleri gibi; umum zemine ve bütün mahlukata cevvi perdesi altında bakan ve İdare eden Rahmetinin ve Hâkimiyetinin hadsiz genişliklerine ve herşeye yetişmelerine delalet eder. Hem fezadaki hava, o kadar hakîmane vazifelerde istihdam

ve bulut ve yağmur, o kadar alîmane faidelerde istimal olunur ki; herşeye ihata eden bir İlim ve herşeye şamil bir Hikmet olmazsa, o istimal, o istihdam olamaz.

Ey Fa'alün Limâ Yürid! Cevv-i fezadaki faaliyetinle her vakit bir Nümune-i Haşir ve Kıyamet göstermek, bir saatte yazı kışa ve kışı yaza döndürmek, bir Âlem getirmek, bir Âlem gayba göndermek misillü Şuunatta bulunan Kudretin; dünyayı Âhirete çevirecek ve Âhirette Şuunat-ı Sermediyeyi gösterecek işaretini veriyor.

Ey Kadîr-i Zülcelal! Cevv-i fezadaki hava, bulut ve yağmur, berk ve ra'd; Senin mülkünde, Senin Emrin ve Havlin ile, Senin Kuvvet ve Kudretinle musahhar ve vazifedardırlar. Mahiyetçe birbirinden uzak olan bu feza mahlukatı, gayet sür'atli ve âni emirlere ve çabuk ve acele kumandalara itaat ettiren Âmir ve Hâkimlerini Takdis ederek, Rahmetini Medh ve Sena ederler.

Ey Arz ve Semavatın Hâlık-ı Zülcelali! Senin Kur'an-ı Hakîminin Talimiyle ve Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm'ın Dersiyle İman ettim ve bildim ki: Nasıl Semavat yıldızlarıyla ve cev-v-i feza müştemilatıyla Senin Vücub-u Vücuduna ve Senin Birliğine ve Vahdetine şهادet ediyorlar. Öyle de: Arz bütün mahlukatıyla ve ahvalıyla Senin Mevcudiyetine ve Vahdetine, mevcudatı adedince şهادetler ve işaretler ederler. Evet zeminde hiçbir tahavvül ve ağaç ve hayvanlarında her senede urbasını değiştirmek gibi hiçbir tebeddül -cüz'î olsun, küllî olsun- yoktur ki; İntizamıyla, Senin Vücuduna ve Vahdetine işaret etmesin. Hem hiçbir hayvan yoktur ki, za'fiyet ve ihtiyacının derecesine göre verilen rahîmane Rızkıyla ve yaşamasına lüzumu bulunan cihazatının hakîmane verilmesiyle, Senin Varlığına ve Birliğine şهادeti olmasın. Hem her baharda gözümüz önünde İcad edilen nebatat ve hayvanattan hiçbir tanesi yoktur ki, san'at-ı acibesıyla ve latif zînetiyle ve tam temeyyüzüyle ve intizamıyla ve mevzuniyetiyle Seni bildirmesin. Ve zemin yüzünü dolduran ve nebatat ve hayvanat denilen Kudretinin Hârikaları ve Mu'cizeleri; mahdud ve maddeleri bir ve müteşabih olan yumurta ve yumurtacıklardan ve katrelerden ve habbe ve habbeciklerden ve çekirdeklerden; yanlızsız, mükemmel, süslü, alâmet-i farikalı olarak yaratılışları, Sâni'-i Hakîmlerinin Vücuduna ve Vahdetine ve Hikmetine ve hadsiz Kudretine öyle bir şهادettir ki, ziyanın güneşe şهادetinden daha kuvvetli

ve parlaktır. Hem hava, su, Nur, ateş, toprak gibi hiçbir unsur yoktur ki, şuursuzluklarıyla beraber, şuurkârane, mükemmel vazifeleri görmesiyle, basit ve istilâ edici, intizamsız, heryere dağılmakla beraber, gayet muntazam ve mütenevvi meyveleri ve mahsulleri Hazine-i Gaybdan getirmesiyle, Senin Birliğine ve Varlığına şehadeti bulunmasın.

Ey Fâtır-ı Kadîr! Ey Fettah-ı Allâm! Ey Fa'al-i Hallak! Nasıl Arz, bütün sekenesiyle Hâlıkının Vâcib-ül Vücut olduğuna şehadet eder; öyle de: Senin **-ey Vâhid-i Ehad, ey Hannan-ı Mennan, ey Vehhab-ı Rezzak!**- Vahdetine ve Ehadiyetine, yüzündeki sikkesiyle ve sekenesinin yüzlerindeki sikkeleriyle ve birlik ve beraberlik ve birbiri içine girmek ve birbirine yardım etmek ve onlara bakan Rububiyet İsimlerinin ve Fiillerinin bir olmak cihetinde, bedahet derecesinde Senin Vahdetine ve Ehadiyetine şehadet, belki mevcudat adedince şehadetler eder. Hem nasıl zemin bir ordugâh, bir meşher, bir talimgâh vaziyetiyle ve nebatat ve hayvanat firkalarında bulunan dörtyüz bin muhtelif milletlerin ayrı ayrı cihazatları muntazaman verilmesiyle, Senin Rububiyetinin Haşmetine ve Kudretinin herşeye yetişmesine delalet eder; öyle de: Hadsiz bütün Zîhayatın ayrı ayrı Rızıkları, vakti vaktine kuru ve basit bir topraktan, rahîmane, kerimane verilmesi ve hadsiz o efradın kemal-i musahhariyetle Evamir-i Rabbaniye-ye itaatleri, Rahmetinin herşeye şümülünü ve Hâkimiyetinin herşeye ihata-sını gösteriyor. Hem zeminde değişmekte bulunan mahlukat kabilelerinin Sevk ve İdareleri, mevt ve Hayat münavebeleri ve hayvan ve nebatatın İdare ve Tedbirleri dahi, herşeye taalluk eden bir İlim ile ve herşeyde hükmeden nihayetsiz bir Hikmetle olabilmesi, Senin İhata-i İlmine ve Hikmetine delalet eder.

Hem zeminde kısa bir zamanda hadsiz vazifeler gören ve hadsiz bir zaman yaşayacak gibi istidad ve manevî cihazat ile techiz edilen ve zemin mevcudatına tasarruf eden İnsan için, bu talimgâh-ı dünyada ve bu muvakkat ordugâh-ı zeminde ve bu muvakkat meşherde; bu kadar ehemmiyet, bu hadsiz masraf, bu nihayetsiz Tecelliyat-ı Rububiyet, bu hadsiz Hitabat-ı Sübhaniye ve bu gayetsiz İhsanat-ı İlahiye, elbette ve herhalde bu kısacık ve hüznülmü ömre ve bu karışık kederli hayata, bu belalı ve fânî dünyaya sığışmaz. Belki ancak başka ve ebedî bir ömür ve bâkî bir Dâr-ı Saadet için olabildiği cihetinden, Âlem-i Bekada bulunan İhsanat-ı Uhreviye-ye işaret, belki şehadet eder.

Ey Hâlk-ı Külli Şey! Zeminin bütün mahlukatı, Senin mülkünde, Senin arzında, Senin Havl ve Kuvvetinle ve Senin Kudretin ve İradetin ile ve İlmin ve Hikmetin ile idare olunuyorlar ve musahhardırlar. Ve zemin yüzünde faaliyeti müşahede edilen bir Rububiyet, öyle ihata ve şümul gösteriyor ve onun İdaresi ve Tedbiri ve Terbiyesi öyle mükemmel ve öyle hassastır ve her taraftaki İcraatı öyle birlik ve beraberlik ve benzemeklik içindedir ki, tecezzi kabul etmeyen bir küll ve inkısamı imkânsız bulunan bir küllî hükmünde bir Tasarruf, bir Rububiyet olduğunu bildiriyor... Hem zemin bütün sekenesiyle beraber, lisan-ı kalden daha zahir hadsiz lisanlarla Hâlıkını Takdis ve Tesbih ve nihayetsiz Nimetlerinin lisan-ı halleriyle Rezzak-ı Zülcelalinin Hamd ve Medh-u Senasını ediyorlar...

Ey Şiddet-i Zuhurundan gizlenmiş ve ey Azamet-i Kibriyasından istitar etmiş olan Zât-ı Akdes! Zeminin bütün Takdisat ve Tesbihatıyla; Seni kusurdan, aczden, şerikten Takdis ve bütün Tahmidat ve Senalarıyla Sana Hamd ve şükrederim.

Ey Rabb-ül Berri Ve-l Bahr! Kur'anın Dersiyile ve Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm'ın Talimiyle anladım ki: Nasıl gökler ve feza ve zemin Senin Birliğine ve Varlığına şehadet ederler, öyle de: Bahirler, nehirler ve çeşmeler ve ırmaklar, Senin Vücub-u Vücuduna ve Vahdetine bedahet derecesinde şehadet ederler. Evet bu dünyamızın menba-ı acaib buhar kazanları hükmünde olan denizlerde hiçbir mevcut, hattâ hiçbir katre su yoktur ki; Vücutuyla, İntizamıyla, menfaatıyla ve vaziyetiyle Hâlıkını bildirmesin. Ve basit bir kumda ve basit bir suda Rızıkları mükemmel bir surette verilen garib mahluklardan ve Hilkatları gayet muntazam hayvanat-ı bahriyeden, hususan bir tanesi, bir milyon yumurtacıkları ile denizleri şenlendiren balıklardan hiç birisi yoktur ki, Hilkatıyla ve Vazifesiyle ve İdare ve İaşesiyle ve Tedbir ve Terbiyesiyle Yaratanına işaret ve Rezzakına şehadet etmesin.

Hem denizde kıymetdar, hasiyetli, zînetli cevherlerden hiç birisi yoktur ki, güzel Hilkatıyla ve cazibedar fıtratıyla ve menfaatli hasiyetiyle Seni tanımasın, bildirmesin. Evet onlar birer birer şehadet ettikleri gibi; heyet-i mecmuasıyla, beraberlik ve birbiri içinde karışmak ve Sikke-i Hilkatte birlik ve İcadça gayet kolay ve efradça gayet çokluk noktalarından, Senin Vahdetine şehadet ettikleri gibi;

arızı, toprağıyla beraber bu küre-i arzı kuşatan muhit denizlerini muallakta durdurmak ve dökmeden ve dağıtmadan güneşin etrafında gezdirmek ve toprağı istila ettirmemek ve basit kumundan ve suyundan, mütenevvi ve muntazam hayvanatını ve cevherlerini halketmek ve Erzak ve sair umûrlarını küllî ve tam bir surette İdare etmek ve tedbirlerini görmek ve yüzünde bulunmak lâzım gelen hadsiz cenazelerinden hiçbirisi bulunmamak noktalarından, Senin Varlığına ve Vâcib-ül Vücut olduğuna mevcudatı adedince işaretler ederek şهادet eder. Ve Senin Saltanat-ı Rububiyetinin Haşmetine ve herşeye muhit olan Kudretinin Azametine pek zahir delalet ettikleri gibi, göklerin fevkindeki gayet büyük ve muntazam yıldızlardan, tâ denizlerin dibinde bulunan gayet küçücük ve İntizamla İlaşе edilen balıklara kadar herşeye yetişen ve hükmeden Rahmetinin ve Hâkimiyetinin hadsiz genişliklerine delalet ve İntizamatıyla ve Faideleriyle ve Hikmetleriyle ve Mizan ve Mevzuniyetleriyle, Senin herşeye muhit İlmine ve herşeye şamil Hikmetine işaret ederler. Ve Senin bu misafirhane-i dünyada yolcular için böyle Rahmet havuzların bulunması ve İnsanın seyr ü seyahatına ve gemisine ve istifadesine musahhar olması işaret eder ki; yolda yapılmış bir handa, bir gece misafirlerine bu kadar deniz hediyeleriyle ikram eden Zât, elbette Makarr-ı Saltanat-ı Ebediyesinde öyle ebedî Rahmet denizleri bulundurmuş ki, bunlar onların fâni ve küçük nümuneleridirler. İşte denizlerin böyle gayet hârika bir tarzda arzın etrafında vaziyet-i acibesıyla bulunması ve denizlerin mahlukatı dahi, gayet muntazam İdare ve Terbiye edilmesi bilbedahe gösterir ki; yalnız Senin Kuvvetin ve Kudretin ile ve Senin İrade ve Tedbirin ile, Senin mülkünde, Senin Emrine musahhardırlar. Ve lisan-ı halleriyle Hâlîkını Takdis edib

الله أكبر derler.

Ey dağları zemin sefinesine hazineli direkler yapan Kadîr-i Zülcelal! Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm'ın Talimiyle ve Kur'an-ı Hakîminin Dersiyle anladım ki, nasıl denizler acaibleriyle Seni tanıyorlar ve tanıttırıyorlar; öyle de: Dağlar dahi, zelzele tesiratından zeminin sükûnetine ve içindeki dâhilî inkılabat fırtınalarından sükûtuna ve denizlerin istilasından kurtulmasına ve havanın gazat-ı muzırradan tasfiyesine ve suyun muhafaza ve iddiharlarına ve Zihayatlarla lâzım olan madenlerin hazinedarlığına ettiği hizmetleriyle ve hikmetleriyle Seni tanıyorlar ve tanıttırıyorlar. Evet dağlardaki taşların

enva'ından ve muhtelif hastalıklara ilâç olan maddelerin aksamından ve Zihayata, hususan İnsanlara çok lâzım ve çok mütenevvi olan madeniyatın ecnasından ve dağları, sahraları çiçekleriyle süslendiren ve meyveleriyle şenlendiren nebatatın esnafından hiçbirisi yoktur ki; tesadüfe havalesi mümkün olmayan Hikmetleriyle, İntizamıyla, Hüsn-ü Hilkatıyla, Faidele-riyle, hususan madeniyatın tuz, limontuzu, sulfato ve şap gibi sureten birbirine benzemekle beraber tadlarının şiddet-i muhalefetiyle ve bilhassa nebatatın basit bir topraktan çeşit çeşit enva'larıyla, ayrı ayrı çiçek ve meyveleriyle, nihayetsiz Kadîr nihayetsiz Hakîm, nihayetsiz Rahîm ve Kerim bir Sâniin Vücub-u Vücutuna bedahetle şahadet ettikleri gibi; heyet-i mecmuasındaki Vahdet-i İdare ve Vahdet-i Tedbir ve menşe' ve mesken ve Hilkat ve san'atça beraberlik ve birlik ve ucuzluk ve kolaylık ve çokluk ve yapılmakta çabukluk noktalarından, o Sâniin Vahdetine ve Ehadiyetine şahadet ederler.

Hem nasılkı dağların yüzünde ve karnındaki masnu'lar, zeminin her tarafında, herbir nevi aynı zamanda, aynı tarzda, yanlızsız, gayet mükemmel ve çabuk yapılmaları ve bir iş bir işe mani olmadan, sair neviler ile beraber karışık iken, karıştırmaksızın İcadları; Senin Rububiyetinin Haşmetine ve hiçbir şey Ona ağır gelmeyen Kudretinin Azametinde delalet eder; öyle de: Zeminin yüzündeki bütün Zihayat mahlukların hadsiz hacetlerini, hattâ mütenevvi hastalıklarını, hattâ muhtelif zevklerini ve ayrı ayrı iştilhalarını tatmin edecek bir surette, dağların yüzlerini ve içlerini muntazam eşcar ve nebatat ve madeniyatla doldurmak ve muhtaçlara teshir etmek cihetiyle, Senin Rahmetinin hadsiz genişliğine ve Hâkimiyetinin nihayetsiz vüs'atine delalet ve toprak tabakatı içinde, gizli ve karanlık ve karışık bulunduğu halde; bilerek, görerek, şaşırmayarak, İntizamla, hacetlere göre ihzar edilmeleriyle, Senin herşeye taalluk eden İlminin ihatasına ve herbir şeyi tanzim eden Hikmetinin bütün eşyaya şümulüne ve ilâçların ihzaratı ve madenî maddelerin iddiharatıyla Rububiyetinin rahîmane ve kerimane olan Tedabirinin mehasinine ve İnayetinin ihtiyatlı letaifine pek zahir bir surette işaret ve delalet ederler.

Hem bu dünya hanında misafir yolcular için, koca dağları levazımatlarına ve istikbaldeki ihtiyaçlarına muntazam ihtiyat deposu ve cihazat anbarı ve hayata lüzumu olan çok definelerin mükemmel mahzeni olmak cihetinde işaret, belki delalet, belki şahadet eder ki;

bu kadar Kerim ve misafirperver ve bu kadar Hakîm ve Şefkatperver ve bu kadar Kadîr ve Rububiyetperver bir Sâniin, elbette ve herhalde, çok sevdiği o misafirleri için, ebedî bir Âlemde, ebedî İhsanatının ebedî Hazinesi vardır. Buradaki dağlara bedel, orada yıldızlar o vazifeyi görürler.

Ey Kadir-i Külli Şey! Dağlar ve içindeki mahluklar Senin mülkünde ve Senin Kuvvet ve Kudretinle ve İlim ve Hikmetinle musahhar ve müdahhardırlar. Onları bu tarzda Tavzif ve Teshir eden Hâlıkını Takdis ve Tesbih ederler.

Ey Hâlık-ı Rahman ve ey Rabb-i Rahîm! Resul-i Ekrem Aleyhis-salâtü Vesselâm'ın Talimiyle ve Kur'an-ı Hakîminin Dersiyle anladım: Nasılki sema ve feza ve arz ve deniz ve dağ, müstemilât ve mahluklarıyla beraber Seni tanıyorlar ve tanıttiriyorlar; öyle de: Zemindeki bütün ağaç ve nebatat, yaprakları ve çiçekleri ve meyveleriyle, Seni bedahet derecesinde tanıttiriyorlar ve tanıyorlar. Ve umum eşcarın ve nebatatın cezbedarane Hareket-i Zikriyede bulunan yapraklarından ve zînetleriyle Sâniinin İsimlerini tavsif ve tarif eden çiçeklerinden ve letafet ve Cilve-i Merhametinden tebessüm eden meyvelerinden herbirisi, tesadüfe havalesi hiçbir cihet-i imkânı olmayan hârika san'at içindeki Nizam ve Nizam içindeki Mizan ve Mizan içindeki Zînet ve Zînet içindeki Nakışlar ve Nakışlar içindeki güzel ve ayrı ayrı kokular ve kokular içindeki meyvelerin muhtelif tatlarıyla, nihayetsiz Rahîm ve Kerim bir Sâniin Vücub-u Vücuduna bedahet derecesinde şahadet ettikleri gibi, heyet-i mecmuasıyla, bütün zemin yüzünde birlik ve beraberlik, birbirine benzemeklik ve Sikke-i Hilkatte Müşabehet ve Tedbir ve İdarede münasebet ve onlara taalluk eden İcad Fiilleri ve Rabbanî İsimlerde muvafakat ve o yüzbin enva'nın hadsiz efradlarını birbiri içinde şaşırmayarak birden idareleri gibi noktalar, o Vâcib-ül Vücud Sâniin bilbedahe Vahdetine ve Ehadiyetine dahi şahadet ederler. Hem nasılki onlar Senin Vücub-u Vücuduna ve Vahdetine şahadet ediyorlar; öyle de; rûy-i zeminde dört yüz bin milletlerden teşekkül eden Zihayat ordusundaki hadsiz efradın yüzbinler tarzda İlaş ve İdareleri; şaşırmayarak, karıştırmayarak mükemmel yapılmasıyla, Senin Rububiyetinin Vahdaniyetteki Haşmetine ve bir baharı bir çiçek kadar kolay İcad eden Kudretinin Azametini ve herşeye taallukuna delalet ettikleri gibi, koca zeminin her tarafında, hadsiz hayvanatına ve İnsanlara, hadsiz taamların

çeşit çeşit aksamını ihzar eden Rahmetinin hadsiz genişliğine ve o hadsiz işler ve İn'amlar ve İdareler ve İaşeler ve İcraatlar Kemal-i İntizamla cereyanları ve herşey hattâ zerreler o Emirlere ve İcraata itaat ve musahhariyetleriyle, Hâkimiyetinin hadsiz vüs'atine kat'î delalet etmekle beraber o ağaçların ve nebatların ve herbir yaprak ve çiçek ve meyve ve kök ve dal ve budak gibi herbirisinin herbir şeyini, herbir işini bilerek, görerek, faidelere, maslahatlara, Hikmetlere göre yapılmakla, Senin İlminin her şeye ihatasına ve Hikmetinin herşeye şümulüne pek zahir bir surette delalet ve hadsiz parmaklarıyla işaret ederler. Ve Senin gayet Kemaldeki Cemal-i San'atına ve nihayet Cemaldeki Kemal-i Nimetine hadsiz dilleriyle Sena ve Medhederler. Hem bu muvakkat handa ve fâni misafirhanede ve kısa bir zamanda ve az bir ömürde, eşcar ve nebatatın elleriyle, bu kadar kıymetdar İhsanlar ve Nimetler ve bu kadar fevkalâde masraflar ve ikramlar işaret belki şehadet eder ki: Misafirlerine burada böyle merha-metler yapan Kudretli, Keremkâr Zât-ı Rahîm, bütün ettiği masrafı ve İhsanı, kendini sevdirmek ve tanıttirmek neticesinin aksiyle, yani bütün mahlukat tarafından **"Bize tattırdı, fakat yedirmeden bizi i'dam etti"** dememek ve dedirmemek ve Saltanat-ı Uluhiyetini iskat etmemek ve nihayetsiz Rahmetini inkâr etmemek ve ettirmemek ve bütün müştak dostlarını mahrumiyet cihetinde düşmanlara çevirmemek noktalarından, elbette ve her halde ebedî bir Âlemde, ebedî bir memlekette, ebedî bırakacağı Abdlerine, ebedî Rahmet Hazinelerinden, ebedî Cennetlerinde, ebedî ve Cennet'e lâyık bir surette meyvedar eşcar ve çiçekli nebatlar ihzar etmiştir. Buradakiler ise, müşterilere göstermek için nümunelerdir.

Hem ağaçlar ve nebatlar, umumen yaprak ve çiçek ve meyvelerinin kelimeleriyle Seni Takdis ve Tesbih ve Tahmid ettikleri gibi, o kelimelerden herbirisi dahi ayrıca Seni Takdis eder. Hususan meyvelerin bedi' bir surette, etleri çok muhtelif, san'atları çok acib, çekirdekleri çok hârika olarak yapılarak o yemek tablalarını ağaçların ellerine verip ve nebatların başlarına koyarak Zihayat misafirlerine göndermek cihetinde, lisan-ı hal olan Tesbihatları, zuhurca lisan-ı kal derecesine çıkar. Bütün onlar Senin mülkünde, Senin Kuvvet ve Kudretinle, Senin İrade ve İhsanatınla, Senin Rahmet ve Hikmetinle musahhardırlar ve Senin herbir Emrine muti'dirler.

Ey Şiddet-i Zuhurundan gizlenmiş ve ey Kibriya-yı Azametinden tesettür etmiş olan Sâni'-i Hakîm ve Hâlık-ı Rahîm! Bütün eşcar ve nebatatın, bütün yaprak ve çiçek ve meyvelerin dilleriyle ve adediyle; Seni kusurdan, aczden, şerikten Takdis ederek Hamd ü Sena ederim.

Ey Fâtır-ı Kadîr! Ey Müdebbir-i Hakîm! Ey Mürebbi-i Rahîm! Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm'ın Talimiyle ve Kur'an-ı Hakîm'in Dersiyle anladım ve İman ettim ki; nasıl nebatat ve eşcar Seni tanıyorlar, Senin Sıfât-ı Kudsiyeni ve Esmâ-i Hüsnanı bildiriyorlar; öyle de: Zihayatlardan ruhlu kısmı olan İnsan ve hayvanattan hiçbirisi yoktur ki; cisminde gayet muntazam saatler gibi işleyen ve işlettirilen dâhilî ve haricî âzalarıyla ve bedeninde gayet ince bir Nizam ve gayet hassas bir Mizan ve gayet mühim faideler ile yerleştirilen âlât ve duygularıyla ve cesedinde gayet san'atlı bir yapılaş ve gayet hikmetli bir tefriş ve gayet dikkatli bir muvazene içinde konulan cihazat-ı bedeniyesiyle, Senin Vücub-u Vücutuna ve Sıfatlarının tahakkukuna şehadet etmesin. Çünkü bu kadar basirane nazik san'at ve şuurkârane ince Hikmet ve müdebbirane tam müvazeneye, elbette kör kuvvet ve şuursuz tabiat ve serseri tesadüf karışamazlar ve onların işi olamaz ve mümkün değildir. Ve kendi kendine teşekkül edip öyle olması ise, yüz derece muhal içinde muhaldır. Çünkü o halde herbir zerresi; herbir şeyini ve cesedinin teşekkülünü, belki dünyada alâkadar olduğu herşeyini bilecek, görecek, yapabilecek âdeta ilah gibi ihatalı bir İlim ve Kudreti bulunacak. Sonra teşkil-i cesed ona havale edilir ve kendi kendine oluyor denilebilir. Ve heyet-i mecmuasındaki Vahdet-i Tedbir ve Vahdet-i İdare ve Vahdet-i Nev'îye ve Vahdet-i Cinsiye ve umumun yüzlerinde göz, kulak, ağız gibi noktalarda ittifak cihetinde müşahede edilen sikke-i fitratta birlik ve herbir nev'in efradı sîmalarında görülen Sikke-i Hikmette İttihad ve İlaşede ve İcadda beraberlik ve birbirinin içinde bulunmak gibi keyfiyetlerinden hiçbirisi yoktur ki, Senin Vahdetine kat'î şهادette bulunmasın! Ve herbir ferdinde, Kâinata bakan bütün İsimlerin Cilveleri bulunmakla, Vâhidiyet içinde Senin Ehadiyetine işareti olmasın.

Hem nasılkı İnsan ile beraber hayvanatın, zeminin bütün yüzünde yayılan yüzbin enva'ı, muntazam bir ordu gibi teşhiz ve talimat ve itaat ve musahhariyetle ve en küçükten tâ en büyüğe kadar,

Rububiyetin Emirleri İntizamla cereyanlarıyla o Rububiyetinin Derece-i Haşmetine ve gayet çoklukla beraber gayet kıymetli ve gayet mükemmel olmakla beraber gayet çabuk yapılmaları ve gayet san'atlı olmakla beraber gayet kolay yapılışılarıyla Kudretinin Derece-i Azametinde delalet ettikleri gibi; şarktan garba, şimalden cenuba kadar yayılan mikroptan tâ gergedana kadar, en küçük sinekten tâ en büyük kuş kadar bütün onların Rızıklarını yetiştiren Rahmetinin hadsiz vüs'atine ve herbiri emirber nefer gibi vazife-i fitriyesini yapmak ve zemin yüzü her baharda, güz mevsiminde terhis edilenler yerinde yeniden taht-ı silâha alınmış bir orduya ordugâh olmak cihetiyle, Hâkimiyetinin nihayetsiz genişliğine kat'î delalet ederler. Hem nasilki hayvanattan herbirisi, Kâinatın bir küçük nüshası ve bir misal-i musaggarı hükmünde gayet derin bir İlim ve gayet dakik bir Hikmetle, karışık eczaları karıştırarak ve bütün hayvanların ayrı ayrı suretlerini şaşırmayarak, hatasız, sehivsiz, noksansız yapılmalarıyla, İlminin herşeye ihtasına ve Hikmetinin herşeye şumulüne, adedlerince işaretler ederler; öyle de: Herbiri birer Mu'cize-i San'at ve birer Hârika-i Hikmet olacak kadar san'atlı ve güzel yapılmasıyla, çok sevdiğin ve teşhirini istediğin San'at-ı Rabbaniyenin Kemal-i Hüsnüne ve gayet derecede güzelliğine işaret ve herbirisi, hususan yavrular gayet nazdar, nazenin bir surette beslenmeleriyle ve heveslerinin ve arzularının tatmini cihetiyle, Senin İnayetinin gayet şirin Cemaline hadsiz işaretler ederler.

Ey Rahmanürrahîm! Ey Sadık-ul Va'd-il Emin! Ey Mâlik-i Yevmiddin! Senin Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâminin Talimiyle ve Kur'an-ı Hakîminin İrşadıyla anladım ki: Madem Kâinatın en müntehab neticesi Hayattır ve Hayatın en müntehab hülâsası Ruhtur ve Zîruhun en müntehab kısmı Zîşuurdur ve Zîşuurun en câmii İnsandır ve bütün Kâinat ise, Hayata musahhardır ve onun için çalışıyor ve Zihayatlar, Zîruhlara musahhardır, onlar için dünyaya gönderiliyorlar ve Zîruhlar, İnsanlara musahhardır, onlara yardım ediyorlar ve İnsanlar fitraten Hâlıkını pek ciddî severler ve Hâlıkları onları hem sever, hem kendini onlara her vesile ile sevdirebilir ve İnsanın istidadı ve cihazat-ı maneviyesi, başka bir bâki Âleme ve ebedî bir Hayata bakıyor ve İnsanın Kalbi ve Şuuru, bütün kuvvetiyle Beka istiyor ve lisani, hadsiz Dualarıyla Beka için Hâlıkına yalvarıyor; elbette ve herhalde, o çok seven ve sevilen ve mahub ve

muhib olan İnsanları dirilmemek üzere öldürmekle, ebedî bir Muhabbet için yaratmış iken, ebedî bir adavetle gücendirmek olamaz ve kabil değildir. Belki başka bir ebedî Âlemde mes'udane yaşaması Hikmetiyle, bu dünyada çalışmak ve onu kazanmak için gönderilmiştir. Ve İnsana tecelli eden İsimlerin, bu fânî ve kısa hayattaki cilveleriyle Âlem-i Bekada onların âyinesi olan İnsanların, ebedî cilvelerine mazhar olacaklarına işaret ederler.

Evet, ebedînin sadık dostu, ebedî olacak. Ve Bâki'nin Âyine-i Zîşuuru, bâki olmak lâzım gelir.

Hayvanların Ruhları bâki kalacağını ve Hüdhd-ü Süleymanî (A.S.) ve Neml'i ve Naka-i Sâlih (A.S.) ve Kelb-i Ashab-ı Kehf gibi bazı efradı mahsus; hem Ruh, hem cesediyle bâki Âleme gideceği ve herbir nev'in arasına istimal için birtek cesedi bulunacağı Rivayet-i Sahihadan anlaşılmakla beraber; Hikmet ve Hakikat, hem Rahmet ve Rububiyet öyle iktiza ederler.

Ey Kadîr-i Kayyum! Bütün Zîhayat, Zîruh, Zîşuur Senin mülkünde, yalnız Senin Kuvvet ve Kudretinle ve ancak Senin İrade ve Tedbirinle ve Rahmet ve Hikmetinle, Rububiyetinin Emirlerine Teshir ve fitrî vazifelerle Tavzif edilmişler. Ve bir kısmı, İnsanın kuvveti ve galebesi için değil, belki fitraten İnsanın za'fı ve aczi için, Rahmet tarafından ona musahhar olmuşlar. Ve lisan-ı hal ve lisan-ı kal ile Sâni'lerini ve Mabudlarını kusurdan, şerikten Takdis ve Nimetlerine Şükür ve Hamd ederek, herbiri İbadet-i Mahsusasını yapıyorlar.

Ey Şiddet-i Zuhurundan gizlenmiş ve ey Azamet-i Kibriyasından perdelenmiş olan Zât-ı Akdes! Bütün Zîruhların Tesbihatıyla Seni Takdis etmek niyet edib **سُبْحَانَكَ يَا مَنْ جَعَلَ مِنَ الْمَاءِ كُلَّ شَيْءٍ حَيٍّ** diyorum.

Ya Rabb-el Âlemîn! Ya İlahe-l Evvelîne Ve-l Âhirîn! Ya Rabb-es Semavat-ı Ve-l Aradîn! Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm'ın Talimiyle ve Kur'an-ı Hakîm'in Dersiyle anladım ve İman ettim ki: Nasıl sema, feza, arz, berr ve bahr, şecer, nebat, hayvan; efradıyla, eczasıyla, zerratıyla Seni biliyorlar, tanıyorlar ve Varlığına ve Birliğine şehadet ve delalet ve işaret ediyorlar; öyle de: Kâinatın hülâsası olan Zîhayat ve Zîhayatın hülâsası olan İnsan ve İnsanın hülâsası olan

Enbiya, Evliya, Asfiyanın hülâsası olan Kalblerinin ve Akıllarının müşahadat ve keşfiyat ve ilhamat ve istihracatıyla, yüzer İcma' ve yüzer tevatür kuvvetinde bir kat'ıyyetle Senin Vücub-u Vücuduna ve Senin Vahdaniyet ve Ehadiyetine şهادet edib, ihbar ediyorlar. Mu'cizat ve Keramat ve yakînî Bûrhanlarıyla, haberlerini isbat ediyorlar.

Evet Kalblerde, Perde-i Gaybda ihtar edici bir Zâta bakan hiçbir Hatırat-ı Gaybiye; ve ilham edici bir Zâta baktıran hiçbir İlhamat-ı Sadıka; ve Hakkalyakîn suretinde Sıfât-ı Kudsiye ve Esmâ-i Hüsnanı keşfeden hiçbir İtikad-ı Yakîne; ve Enbiya ve Evliyada bir Vâcib-ül Vücud'un Envârını Aynelyakîn ile müşahade eden hiçbir Nurani Kalb; ve Asfiya ve Sıddıkînde, bir Hâlık-ı Külli Şey'in Âyat-ı Vücubunu ve Berahin-i Vahdetini İlmelyakîn ile tasdik eden, isbat eden hiçbir Münevver Akıl yoktur ki, Senin Vücub-u Vücuduna ve Sıfât-ı Kudsiyene ve Senin Vahdetine ve Ehadiyetine ve Esmâ-i Hüsnana şهادet etmesin, delaleti bulunmasın ve işareti olmasın. Ve bilhassa bütün Enbiya ve Evliya ve Asfiya ve Sıddıkînin İmamı ve Reisi ve Hülâsası olan Resul-i Ekrem Aleyhissalâtu Vesselâm'ın İhbarını tasdik eden hiçbir Mu'cizat-ı Bahiresi ve Hakkaniyetini gösteren hiçbir Hakikat-ı Âliyesi ve bütün Mukaddes ve Hakikatlı Kitapların Hülâsat-ül Hülâsası olan Kur'an-ı Mu'ciz-ül Beyan'ın hiçbir Âyet-i Tevhidiye-i Katıası ve Mesail-i İmaniyeden hiçbir Mes'ele-i Kudsiyesi yoktur ki, Senin Vücub-u Vücuduna ve Kudsî Sıfatlarına ve Senin Vahdetine ve Ehadiyetine ve Esmâ ve Sıfâtına şهادet etmesin ve delaleti olmasın ve işareti bulunmasın!..

Hem nasılki bütün o yüzbinler Muhbir-i Sadıklar, Mu'cizatlarına ve Keramatlarına ve Hücetlerine istinad ederek, Senin Varlığına ve Birliğine şهادet ederler; öyle de: Herşeye muhit olan Arş-ı A'zam'ın külliyyat-ı umûrunu idareden, tâ Kalbin gayet gizli ve cüz'î hatıratını ve arzularını ve Dualarını bilmek ve işitmek ve idare etmeye kadar cereyan eden Rububiyetinin Derece-i Haşmetini ve gözümüz önünde hadsiz muhtelif eşyayı birden İcad eden hiçbir fiil bir fiile, bir iş bir işe mani olmadan, en büyük bir şeyi en küçük bir sinek gibi kolayca yapan Kudretinin Derece-i Azametini İcma' ile, ittifak ile ilân ve ihbar ve isbat ediyorlar.

Hem nasılki bu Kâinatı Zîruha, hususan İnsana mükemmel bir saray hükmüne getiren ve Cenneti ve Saadet-i Ebediyeyi cinn ve inse

ihzar eden ve en küçük bir Zîhayatı unutmayan ve en âciz bir Kalbin tatminine ve taltifine çalışan Rahmetinin hadsiz genişliğini ve zerrattan tâ seyyarata kadar bütün enva'-ı mahlukatı Emirlerine itaat ettiren ve Teshir ve Tavzif eden Hâkimiyetinin nihayetsiz vüs'atini haber vererek, Mu'cizat ve Hücetleriyle isbat ederler; öyle de: Kâinatı, eczaları adedince Risaleler içinde bulunan bir Kitab-ı Kebir hükmüne getiren ve Levh-i Mahfuz'un Defterleri olan İmam-ı Mübin ve Kitab-ı Mübin'de bütün mevcudatın bütün sergüzeştlerini kaydedip yazan ve umum çekirdeklerde umum ağaçlarının fihristlerini ve programlarını ve Zîşuurun başlarında bütün kuvve-i hâfızalarda, sahiblerinin tarihçe-i hayatlarını yanlışsız, muntazaman yazdıran İlminin herşeye ihtasına; ve herbir mevcuda çok Hikmetleri takan, hattâ herbir ağaçta meyveleri sayısınca neticeleri verdiren; ve herbir Zîhayatta âzaları, belki eczaları ve hüceyratları adedince maslahatları takib eden; hattâ İnsanın lisanını çok vazifelerde tavzif etmekle beraber, taamların tatları adedince zevkî olan mizancıklar ile teşhiz ettiren Hikmet-i Kudsiyenin herbir şeye şümülüne; hem bu dünyada nümuneleri görülen Celalî ve Cemalî İsimlerinin Tecellileri daha parlak bir surette Ebed-ül Âbâdda devam edeceğine ve bu fâni Âlemde nümuneleri müşahede edilen İhsanatının daha şaşaalı bir surette Dâr-ı Saadette istimrarına ve Bekasına ve bu dünyada onları gören müştakların Ebedde dahi refakatlarına ve beraber bulunmalarına bil'icma', bil'ittifak şehadet ve delalet ve işaret ederler.

Hem yüzer Mu'cizat-ı Bahiresine ve Âyat-ı Katıasına istinaden, başta Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm ve Kur'an-ı Hakîm'in olarak, bütün Ervah-ı Neyyire Ashabı olan Enbiyalar ve Kulûb-u Nuraniye Aktabı olan Evliyalar ve Ukûl-ü Münevvere Erbabı olan Asfiyalar; bütün Suhuf ve Kütüb-ü Mukaddesede, Senin çok tekrar ile ettiğin va'dlerine ve tehdidlerine istinaden ve Senin Kudret ve Rahmet ve İnyet ve Hikmet ve Celal ve Cemalin gibi Kudsî Sıfatlarına ve Şe'nlerine ve İzzet-i Celaline ve Saltanat-ı Rububiyetine itimaden ve Keşfiyat ve Müşahadat ve İlmelyakîn İtikadlarıyla, Saadet-i Ebediyeyi cinn ve inse müjdeliyorlar. Ve ehl-i dalalet için Cehennem bulunduğunu haber verip ilân ediyorlar ve İman edip şehadet ediyorlar.

Ey Kadîr-i Hakîm! Ey Rahman-ı Rahîm! Ey Sadık-ul Va'd-il Kerim! Ey İzzet ve Azamet ve Celal Sahibi Kahhar-ı Zülcelal! Bu kadar Sadık Dostlarını ve bu kadar va'dlerini ve bu kadar Sıfât ve Şuunatını

tekzip edib, Saltanat-ı Rububiyetinin kat'î mukteziyatını ve sevdiğin ve onlar dahi Seni tasdik ve itaatle kendilerini Sana sevdiren hadsiz makbul İbadının hadsiz Dualarını ve Davalarını reddederek, küfür ve isyan ile ve Seni va'dinde tekzip etmekle, Senin Azamet-i Kibriyana dokunan ve İzzet-i Celaline dokunduran ve Uluhiyetinin haysiyetine ilişen ve Şefkat-i Rububiyetini müteessir eden ehl-i dalalet ve ehl-i küfrü, Haşrın inkârında tasdik etmekten yüzbin derece Mukaddessin ve hadsiz derece Münezzeh ve Âlisin!

Böyle nihayetsiz bir zulümden, bir çirkinlikten Senin nihayetsiz Adaletini ve Cemalini ve Rahmetini takdis ediyorum!

سُبْحَانَهُ وَتَعَالَىٰ عَمَّا يَقُولُونَ عُلُوًّا كَبِيرًا Âyetini, vücudumun

bütün zerratı adedince söylemek istiyorum! Belki Senin o Sadık Elçilerin ve o doğru dellâl-ı saltanatın Hakkalyakîn, Aynelyakîn, İlmelyakîn suretinde Senin uhrevî Rahmet Hazinelerine ve Âlem-i Bekada İhsanatının definelerine ve Dâr-ı Saadette tamamıyla zuhur eden güzel İsimlerinin hârika güzel Cilverlerine şehadet, işaret, beşaret ederler. Ve bütün Hakikatların Mercii ve Güneşi ve Hâmisi olan "Hak" İsmine en büyük bir Şuaı, bu Hakikat-ı Ekber-i Haşriye olduğunu İman ederek, Senin İbadına Ders veriyorlar.

Ey Rabb-ül Enbiya Ve-s Sıddıkîn! Bütün onlar Senin mülkünde, Senin Emrin ve Kudretin ile, Senin İrade ve Tedbirin ile, Senin İlmin ve Hikmetin ile musahhar ve muvazzaftırlar. Takdis, Tekbir, Tahmid, Tehlil ile Küre-i Arz'ı bir Zikirhane-i A'zam, bu Kâinatı bir Mescid-i Ekber hükmünde göstermişler.

Ya Rabbî ve ya Rabb-es Semavatı Ve-l Aradîn! Ya Hâlıkî ve ya Hâlık-ı Külli Şey! Gökleri yıldızlarıyla, zemini müştemilatıyla ve bütün mahlukatı bütün keyfiyatıyla Teshir eden Kudretinin ve İradetinin ve Hikmetinin ve Hâkimiyetinin ve Rahmetinin hakkı için, nefsimi bana musahhar eyle! Ve matlubumu bana musahhar kıl! Kur'ana ve İmana Hizmet için, İnsanların Kalblerini Risale-i Nur'a musahhar yap! Ve bana ve İhvanıma, İman-ı Kâmil ve Hüsn-ü Hâtime ver. Hazret-i Musa Aleyhisselâm'a denizi ve Hazret-i İbrahim Aleyhisselâm'a ateşi ve Hazret-i Davud Aleyhisselâm'a dağı, demiri ve Hazret-i Süleyman Aleyhisselâm'a cinni ve insi ve Hazret-i Muhammed Aleyhissalâtü

Vesselâm'a Şems ve Kamer'i Teshir ettiğin gibi, Risale-i Nur'a Kalbleri ve Akılları musahhar kıl!.. Ve beni ve Risale-i Nur Talebelerini, nefis ve şeytanın şerrinden ve kabir azabından ve Cehennem ateşinden muha-

faza eyle ve Cennet-ül Firdevs'te mes'ud kıl! **آمین, آمین, آمین**!..

سُبْحَانَكَ لَا عِلْمَ لَنَا إِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا إِنَّكَ أَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ

وَآخِرُ دَعْوَاهُمْ أَنِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

* * *

Kur'andan ve Münacat-ı Nebeviye olan Cevşen-ül Kebir'den aldığım bu Dersimi, bir İbadet-i Tefekkürîye olarak, Rabb-ı Rahîmimin Dergâhına arzelmekte kusur etmişsem, kusurumun afvı için Kur'anı ve Cevşen-ül Kebir'i Şefaathı ederek Rahmetinden afvımı Niyaz ediyorum.

Said Nursî

